

การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

A Study of Analytical Thinking Skills and Academic Achievement in History
Through the Method of Cooperative Learning for First-Year Secondary School
Students at Phiman Phitthayasarn School, Satun Province

Received: September 5, 2025 Revised: December 11, 2025 Accepted: December 19, 2025

อนันตชัย ทรัพย์ฤทธิ์¹ จิรุตม์ อารมย์ชื่น^{2*} นิติกร ธรรมขันธ³ และกิตติรัตน์ เกษตรสุนทร⁴
Anantachai Suprit¹ Jeerut Aromchuen^{2*} Nitikorn Thammakhan³ and Kittirat Kasatsuntorn⁴

¹ วิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ตำบลเขาopusช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

¹ Social Studies Major, Faculty of Education, Thaksin University, Khao Rup Chang, Mueang, Songkhla, 90000

^{2, 3, 4} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ตำบลเขาopusช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

^{2, 3, 4} Faculty of Education, Thaksin University, Khao Rup Chang, Mueang, Songkhla, 90000

*Corresponding Author, E-mail: jeerut.film@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จำนวน 40 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบประเภทอัตนัย และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research article aims to (1) compare the analytical thinking skills before and after the implementation of cooperative learning among Mathayom 1, and (2) compare the learning achievement in the subject of history before and after the implementation of cooperative learning among Mathayom 1. The sample group consisted of 40 students from Class 1 at Phiman Phitthayasarn School, selected through Cluster Sampling. The research tools used were 1) cooperative learning lesson plans, 2) the assessment of analytical thinking skills, a subjective test, and 3) the assessment of achievement on the development of the Southeast Asian region, multiple choice test with 20 questions. The statistical methods used for data analysis included the Mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), and Dependent t-test.

The research findings revealed that the students who received instruction through the Cooperative Learning showed significantly higher Analytical thinking skills and Academic achievement in history after learning compared to before learning, with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Cooperative Learning, Analytical Thinking Skills and Academic Achievement

บทนำ

การเรียนรู้จากประวัติศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าใจและรู้จักตนเอง รวมไปถึงสังคมที่อยู่รอบตัวเรา เรื่องราวหรือเหตุการณ์ในอดีตได้หล่อหลอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ยังสอนให้เรารู้จักวัฒนธรรมและมุมมองที่แตกต่างกัน การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันผ่านประสบการณ์ที่ถูกถ่ายทอดจากผู้คนที่มิรู้ลืมและในเวลาที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์สุดท้ายที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในตัวผู้เรียนทุกคน คือ การสร้างแรงบันดาลใจให้เขาเหล่านั้นกลายเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Active citizens) และประวัติศาสตร์ยังช่วยให้ผู้เรียนทุกคนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ จากการเรียนรู้ที่จะตั้งคำถาม ประเมิน และตีความเหตุการณ์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการประเมินข้อมูลอย่างเป็นกลาง (Congressional Medal of Honor Society, 2025) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเรียนรู้ประวัติศาสตร์

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า ครูที่เน้นข้อมูลและความเข้าใจเนื้อหาสาระมากกว่าการฝึกทักษะกระบวนการและการฝึกคิด ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงขาดโอกาสในการฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ และทักษะการคิด (Office of Academic Affairs and Educational Standards, 2015) นอกจากนั้นแนวทางในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ จึงควรเน้นไปที่การฝึกกระบวนการคิด ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ สามารถตั้งคำถามและตรวจสอบที่มาของข้อมูลได้ตามลำดับความกลุ่มลึกของการวิเคราะห์ วิพากษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ (Pana, 2020) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด เรียนรู้กระบวนการในการแสวงหาคำตอบผ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในสถานการณ์ความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ผู้เรียนจะแสวงหาวิธีการ แนวทาง ด้วยการจัดการความคิดที่เป็นระบบเพื่อผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีรากฐานมาจากทฤษฎีการพึ่งพากันทางสังคม (Dependency theory) ที่กล่าวว่า การพึ่งพากันระหว่างสมาชิกที่มีเป้าหมายร่วมกัน จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เองจะผลักดันให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายพร้อมกัน ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงมีที่เป้าหมายจะเป็นแรงผลักดันทั้งทางบวก (ความร่วมมือ) และแรงผลักดันทางลบ (การแข่งขัน) จนเป้าหมายสำเร็จ (Johnson et al., 2014; Slavin et al., 2003) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจึงถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์กับผู้อื่นได้โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันของกลุ่มผู้เรียน (Srisuk, 2019) ซึ่งมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระของวิชาประวัติศาสตร์ที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก การทำงานร่วมกันจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการคิดวิเคราะห์ได้ อีกทั้งการยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้มุมมองที่แตกต่างกันทางความคิดของสมาชิกในกลุ่ม จนนำไปสู่การเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

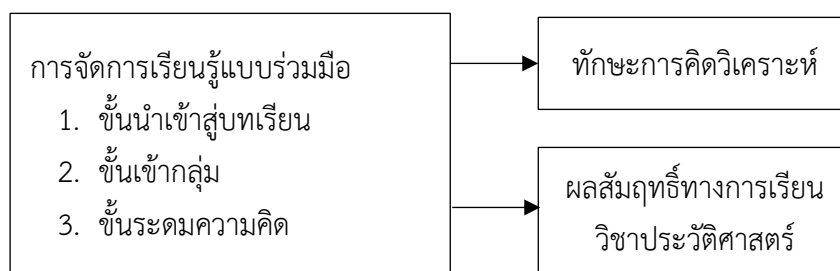
ผู้วิจัยจึงใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยใช้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินาณพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพินาณพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้เป็นการนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้นโดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ Johnson and Johnson (1999) ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขึ้นเข้ากลุ่ม และขั้นที่ 3 ขึ้นระดมความคิด โดยผู้วิจัยได้วัดและประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนใช้ทักษะในการคิดวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์เพื่อหาข้อสรุป ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่สูงขึ้นได้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 ห้องเรียน โดยมีนักเรียนทั้งหมด 355 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เนื่องจากนักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีผลการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ผ่านมาใกล้เคียงกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 4 แผน

2.2 แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) การศึกษาทฤษฎีและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตัวชี้วัด กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และสื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3) นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยงตรวจสอบความถูกต้อง 4) ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยง 5) นำร่างที่ปรับแก้แล้วไปตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 3 คน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในด้านความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับดีมาก (3.51-4.00) ทุกด้าน โดยด้านความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.00 และด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 และ 6) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบประเภทอัตนัย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ จำนวน 3 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) การศึกษาทฤษฎีและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) ผู้วิจัยพัฒนาร่างแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 6 ข้อ 3) นำร่างแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ไปให้ที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยงตรวจสอบความถูกต้อง 4) ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยง 5) นำร่างแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ปรับแก้แล้วไปตรวจสอบความสอดคล้องและคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา และวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งคัดเลือกจากข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวม 30 คะแนน โดยครอบคลุมทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน และ 6) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) การศึกษาทฤษฎีและหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) ผู้วิจัยพัฒนาร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 40 ข้อ 3) นำร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปให้ที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยงตรวจสอบความถูกต้อง 4) ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิจัยและคุณครูพี่เลี้ยง 5) นำร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ปรับแก้แล้วไปตรวจสอบความสอดคล้องและคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา และวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งคัดเลือกจากข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ และ 6) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ (One-Group Pretest-Posttest Design)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยเตรียมการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแจ้งแก่นักเรียนให้ทราบถึงวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

5.3 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

5.3.1 ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนนำผู้เรียนโดยการใช้รูปภาพ เหตุการณ์สำคัญในอดีตและประเด็นที่สอดคล้องกับกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้คำถามนำที่ว่า “เรื่องหรือเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไร” เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามนำเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

5.3.2 ขั้นเข้ากลุ่ม ผู้สอนแบ่งกลุ่มโดยความสามารถ แจ้งให้ผู้เรียนสรุปหรือเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น หาสาเหตุและผลสรุป และเชื่อมโยงว่า “หากไม่เกิดสิ่งนั้น วันนี้จะเป็นอย่างไร” ผู้เรียนเข้ากลุ่มและปฏิบัติตามโจทย์

5.3.3 ขั้นระดมความคิด ผู้เรียนสรุปผลและนำเสนอในชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันสรุปผลร่วมกัน

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

5.5 ผู้วิจัยสรุปผลการจัดการเรียนรู้และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ทักษะการ คิดวิเคราะห์	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	t	P
ก่อนเรียน	40	30	14.00	2.74	16.10*	.00
หลังเรียน			22.26	2.54		

$p < .05$

จากตารางผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนเท่ากับ 14.00 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.74 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเท่ากับ 22.26 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.54 เมื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชา ประวัติศาสตร์	จำนวน นักเรียน (n)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	t	P
ก่อนเรียน	40	20	10.60	1.72	15.10*	.00
หลังเรียน			16.50	2.73		

$p < .05$

จากตารางผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 10.60 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 16.50 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.73 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกัน ซึ่งช่วยกระตุ้นการเรียนรู้เชิงลึกและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังเรียน ($SD = 2.54$) มีค่าต่ำกว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียน ($SD = 2.74$) ซึ่งบ่งชี้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนนอกจากจะมีระดับคะแนนที่สูงขึ้นแล้วยังมีความแตกต่างของคะแนนที่น้อยลง ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านศักยภาพการคิดวิเคราะห์ระหว่างนักเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ Boriboon (2010) ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson and Johnson (1999); Vygotsky (1978) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การจัดระบบทางความคิดที่ดีขึ้น และการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในบริบททางสังคมผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งสามารถช่วยพัฒนาความสามารถทางปัญญาได้ นอกจากนี้ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือยังมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านเนื้อหาประวัติศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถทำความเข้าใจและจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น สามารถสรุปสาเหตุและผล นอกจากนั้นยังสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สู่ปัจจุบันได้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผ่านการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยกันแก้ไขปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ลึกซึ้ง นักเรียนส่วนใหญ่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้ในระดับที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานเป็นทีม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความเข้าใจเนื้อหา นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว การเรียนรู้แบบร่วมมือยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบ และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาทางประวัติศาสตร์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้นักเรียนสามารถพิจารณาข้อมูลจากมุมมองที่หลากหลายและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yaemim (2021); Boriboon (2010) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่เพียงแต่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในแง่ของการทำความเข้าใจเนื้อหาประวัติศาสตร์ และการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร แสดงความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น การนำแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องอาจช่วยให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนสามารถปรับใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับอื่น ๆ ได้ ตามบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

1.2 ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้เวลาในชั้นเข้ากลุ่มให้มีระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากการระดมความคิด การแลกเปลี่ยนความคิดจากคำถามสำคัญในขั้นตอนนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและวิเคราะห์เหตุการณ์จนนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สอนสามารถใช้หรือปรับประยุกต์การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการจัดการเรียนรู้อื่นที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมหรืออาศัยการคิดวิเคราะห์ร่วมกันของผู้เรียน โดยเฉพาะกับสาระการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อนสูง

2.2 ผู้สอนสามารถปรับใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือคำถามสำคัญเพื่อการพัฒนาหรือส่งเสริมทักษะหรือคุณลักษณะของผู้เรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับชั้นหรือในบริบทอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยใช้คำถามสำคัญในแต่ละขั้น เพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน การใช้รูปภาพ เหตุการณ์สำคัญในอดีตและประเด็นที่สอดคล้องกับกิจกรรมกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตอบคำถามนำ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถามที่ว่า “เรื่องหรือเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างไร” 2) ขั้นเข้ากลุ่ม ผู้เรียนสรุปหรือเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น หาสาเหตุและผลสรุป และเชื่อมโยงว่า “หากไม่เกิดสิ่งนั้น วันนี้จะเป็นอย่างไร” ผู้เรียนเข้ากลุ่มและปฏิบัติตามโจทย์ และ 3) ขั้นระดมความคิด ผู้เรียนสรุปผลและนำเสนอในชั้นเรียน โดยครูใช้คำถามเพื่อสรุปประเด็นว่า “ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นอย่างไร” จากนั้นร่วมกันสรุปผลร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการคิดขั้นสูง สามารถสรุปสาเหตุและผล เชื่อมโยงเนื้อหา มีการจัดระบบความคิดผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นอกจากนั้นผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในชั้นเรียนผ่านการทำงานร่วมกัน

References

- Boriboon, A. (2010). *A Comparison of Learning Achievement and Analytical Thinking of the Non-Formal Education Students Studying at a Junior High School Level Between using Learning Package and the Conventional Method* (master's thesis). Phranakhon Si Ayutthaya: Master of Education Degree in Learning Management, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. <http://etheses.aru.ac.th/thesisdetail.php?id=421> (in Thai)
- Congressional Medal of Honor Society. (2025, April 1). *Why Is History Important for Students? The Foundation for Future Leaders*. Congressional Medal of Honor Society. <https://www.cmohs.org/news-events/society-programs/character-development-program/why-is-history-important-for-students/>
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). Making cooperative learning work. *Theory Into Practice*, 38(2), 67–73. <https://doi.org/10.1080/00405849909543834>
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Smith, K. A. (2014). Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. *Journal on Excellence in College Teaching*, 25(3&4), 85-118.
retrieved from <https://celt.miamioh.edu/index.php/JECT/article/view/454>
- Office of Academic Affairs and Educational Standards. (2015). *History Teaching Approaches: Thai History Diverse Learning Methods*. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand Printing House. (in Thai)
- Pana, S. (2020). Guidelines for teaching history. *Journal of Social Sciences, Srinakharinwirot University*. 23(2), 390-399.
- Slavin, R. E., Hurley, E. A., & Chamberlain, A. (2003). Cooperative learning and achievement: Theory and research. In W. M. Reynolds & G. E. Miller (Ed.), *Handbook of psychology: educational psychology*. (pp.107-129). John Wiley & Sons.
<https://doi.org/10.1002/0471264385.wei0709>
- Srisuk, R. (2019). Application of Cooperative Learning Theory in Instructional Design. *The Journal of Boromarjonani College of Nursing Suphanburi*, 2(1), 5-16. (in Thai)
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.
- Yaemim, W. (2021). *The development of learning achievement and analytical thinking abilities of mathayomsuksa 3 students using group investigation instructional model* (master's thesis). Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3837> (in Thai)